

UZASADNIENIE

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie w miarę możliwości właściwego stanu przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE. L 206 z 22.7.1992, z późn. zm.) – zwanej dalej „dyrektywą siedliskową”. Dokument ten tworzy ramy prawne do działania wszystkim podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm. - zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”). Kierując się wspomnianymi powyżej założeniami, plan zadań ochronnych ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego (w formie zarządzenia), właściwy terytorialnie regionalny dyrektor ochrony środowiska. Plan ten może być zmieniony, wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, lub zachodzi konieczność jego aktualizacji, w szczególności w wyniku oceny aktualności planu zadań ochronnych.

Dla omawianego obszaru Natura 2000, plan zadań ochronnych ustanowiony został zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 15 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nowodworska PLH140043 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3953).

W związku z zarzutami formalnymi Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r., znak INFR(2021)2025, C(2021)2179, dotyczącymi obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000, koniecznym stało się doprecyzowanie celów działań ochronnych wyznaczonych dla niniejszego obszaru. Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 dyrektywy siedliskowej) na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

- 1) indywidualnie określone dla danego obszaru, to jest ustalone na poziomie obszaru;
- 2) kompleksowe, to jest obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;
- 3) indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, to jest jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;
- 4) indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, to jest wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć; pożądaný stan musi być:
 - a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny; (umożliwiający monitorowanie);
 - b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach);
 - c) kompleksowy (atrybuty i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy);
 - d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotu ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony);
 - e) odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na tych obszarach;

- f) odzwierciedlać znaczenie obszaru dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typów siedlisk i gatunków.

Opracowanie zmiany planu zadań ochronnych w zakresie celów ochrony dla wybranych przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, wynika z konieczności zapewnienia warunków utrzymania i odtworzenia ich właściwego stanu ochrony, z wyjątkiem sytuacji, gdy ze względów przyrodniczych jest niemożliwe lub nieuzasadnione polepszenie tego stanu. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie dostępnych materiałów przyrodniczych, w tym dokumentacji planu zadań ochronnych.

Mając powyższe na uwadze zdefiniowano następujące cele ochrony:

Lp.	Gatunek	Parametr stanu ochrony	Cele działań ochronnych	Komentarz
1	1086 zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i>	Obecność gatunku	Utrzymanie obecności gatunku w obszarze (dopuszcza się brak aktualnej obecności, ale obecność potwierdzona w ciągu ostatnich 12 lat) – stan niezadowolający - U1.	W obszarze występowanie gatunku stwierdzono w 2007 r. (A. Woźniak), a w latach następnych jego obecność regularnie potwierdzano (Hilszczański 2008, Stachowiak 2008, Kadej 2011). Uwzględniając historię rozwoju miasta Nowy Dwór Mazowiecki i jego okolic należy przypuszczać że na terenie Ostoi mamy do czynienia z izolowanym co najmniej od II połowy XX w. fragmentem lasu. Obecność rozmnażającej się populacji zgniotka cynobrowego wskazywałaby, że jest to stabilna w czasie populacja. O złej ocenie stanu zachowania gatunku przesądziły: izolacja obszaru względem najbliższych kompleksów leśnych, mała powierzchnia ostoi oraz niewielka ilość dostępnych mikrosiedlisk rozwojowych (obumierających i martwych drzew we wczesnej fazie rozkładu). Niemniej jednak utrzymanie populacji gatunku oraz niepogorszonego stanu zachowania jego siedliska wydają się być realne do osiągnięcia. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony przedmiotu ochrony. Mając na względzie zmiany przepisów ustawy o ochronie przyrody dotyczące czasu obowiązywania dokumentu planistycznego, dokonano weryfikacji celu dotyczącego wskaźnika pn. „Ilość i jakość
		Areał zajmowany przez populację	Utrzymanie obserwacji gatunku w granicach powierzchni badawczych, w ≤ 4 miejscach (stan zły – U2).	
		Ilość i jakość martwego drewna	Utrzymanie liczby martwych drzew (stojących, powalonych lub złamanych) o pierśnicy 30 cm i większej, nieprzeznaczonych do usunięcia i nieokorowanych, rozmieszczonych na powierzchni siedliska na poziomie ≤ 1 , drewno w I i IV klasie rozkładu - optymalnie II i III (stan zły – U2) oraz stopniowa poprawa stanu zachowania zmierzająca do występowania liczby ww. drzew na poziomie ≥ 2 (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadowolającego – U1).	
		Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu lub stopień naturalności ekosystemu leśnego	Utrzymanie na stanowisku drzewostanu o naturalnie zróżnicowanej strukturze wiekowej i przestrzennej. Miejscami dopuszcza się ujednoliconą strukturę drzewostanu (stan niezadowolający – U1).	
		Intensywność gospodarowania	Utrzymanie siedliska w znacznym stopniu wyłączonego z zabiegów gospodarki leśnej (stan niezadowolający – U1).	

				<p>martwego drewna”, uwzględniając stopniową poprawę stanu zachowania. Poprawa ta będzie następowała w wyniku naturalnych procesów, tj. na przestrzeni wielu lat. Jednocześnie z uwagi na charakterystykę gatunku oraz jego siedliska, poprawa stanu zachowania do oceny właściwej (FV) jest wątpliwa. Nadmienić przy tym należy, że w najbliższych latach (2024-2025) planowane jest przeprowadzenie badań monitoringowych, których wyniki pozwolą na waloryzację dotychczasowej oceny stanu zachowania przedmiotu ochrony. Nie wyklucza się podjęcia działań związanych z aktualizacją pzo, w tym także w zakresie celów ochrony. Źródło danych: dokumentacja pzo (2013 r.), z wykorzystaniem założeń metodycznych Państwowego Monitoringu Głównego Inspektoratu ochrony Środowiska (dalej „PM GIOŚ”).</p>
2	1084 pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	Obecność żywych owadów	Utrzymanie obecności żywych osobników dorosłych lub żywe inne stadia rozwojowe, lub też martwe osobniki dorosłe, co do których istnieje pewność, że były żywe w sezonie badawczym (stan właściwy – FV).	<p>W obszarze Natura 2000 pachnica dębowa została stwierdzona po raz pierwszy w 2008 (Jacek Hilszczański). Zaobserwowano wówczas znaczną liczbę larw tego owada, co wskazywało, iż osiąga on tu sukces rozrodczy. Stan zachowania populacji oceniono jako zły, jednakże w rzeczywistości na poszczególnych, pojedynczych drzewach wg informacji Hilszczańskiego stwierdzano do kilkudziesięciu larw a jako główny czynnik ograniczający dynamiczny rozwój populacji uznał on nadmierne zacienienie. Stan siedliska tego chrząszcza w Obszarze oceniono jako niezadowalający (U1). Biorąc jednak pod uwagę specyfikę gatunku, charakterystykę zagęszczenia w obszarze oraz konieczność zapewnienia właściwej ochrony przedmiotów ochrony i</p>
		Udział procentowy drzew zasiedlonych wśród drzew dziuplastych	Utrzymanie udziału drzew zasiedlonych wśród drzew dziuplastych na poziomie minimum <5% (stan zły – U2).	
		Udział procentowy drzew zasiedlonych wśród drzew dziuplastych dostępnych do kontroli	Utrzymanie udziału drzew zasiedlonych wśród drzew dziuplastych dostępnych do kontroli na poziomie minimum <10 % (stan zły – U2).	
		Liczba drzew zasiedlonych w przeliczeniu na 1 ha	Utrzymanie liczby drzew zasiedlonych w przeliczeniu na 1 ha minimum na poziomie <1 (stan zły – U2).	

		Udział procentowy drzew dziuplastych wśród wszystkich drzew	Utrzymanie udziału drzew dziuplastych wśród wszystkich drzew minimum na poziomie $\geq 10\%$ (stan niezadowolający – U1).	funkcjonowania sieci Natura 2000, populację oceniono jako istotną na poziomie regionalnym i lokalnym. Istnieją potencjalne możliwości migracji osobników pomiędzy poszczególnymi populacjami zamieszkującymi obszary Natura 2000 Ostoja Nowodworska i Kampinoska Dolina Wisły PLH140029. Utrzymanie populacji gatunku oraz niepogorszonego stanu zachowania jego siedliska wydają się być realne do osiągnięcia. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony przedmiotu ochrony, weryfikując cele w oparciu o posiadane dane przyrodnicze, z których wynika, że ocena wskaźników takich jak: udział procentowy drzew dziuplastych wśród wszystkich drzew, liczba drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1 ha kształtuje się na poziomie oceny U1. Poprawiono jednocześnie zapis odnoszący się do wskaźnika pn. „Liczba grubych drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1 ha”, bowiem użyty pierwotnie zapis „< 5”, zgodnie z metodyką PM GIOŚ wskazuje na stan właściwy (FV). Z uwagi na charakterystykę gatunku oraz jego siedliska, poprawa stanu zachowania do oceny właściwej (FV) jest wątpliwa. Nadmienić przy tym należy, że w najbliższych latach (2024-2025) planowane jest przeprowadzenie badań monitoringowych, których wyniki pozwolą na waloryzację dotychczasowej oceny stanu zachowania przedmiotu ochrony. Nie wyklucza się podjęcia działań związanych z aktualizacją pzo, w tym także w zakresie celów ochrony. Źródło danych: dokumentacja pzo (2013 r.), z wykorzystaniem założeń metodycznych PM GIOŚ.
		Liczba drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1 ha	Utrzymanie liczby drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1 ha minimum na poziomie ≥ 5 (stan niezadowolający – U1).	
		Udział procentowy drzew grubych wśród drzew dziuplastych	Utrzymanie udziału drzew grubych wśród drzew dziuplastych na poziomie minimum $\geq 5\%$ (stan właściwy – FV). Za grube drzewa dziuplaste przyjmuje się: lipy o pierśnicy ≥ 90 cm i dęby o pierśnicy ≥ 110 cm oraz inne drzewa liściaste o pierśnicy ≥ 100 cm.	
		Liczba grubych drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1 ha	Utrzymanie liczby grubych drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1 ha minimum na poziomie minimum 5 (stan właściwy – FV).	
		Izolacja	Utrzymanie odległości od najbliższych aktualnych lub potencjalnych siedlisk minimum na poziomie > 1000 m (stan zły – U2).	

Powyższe cele, po ich przyjęciu, powinny być brane pod uwagę przez podmioty sprawujące nadzór nad obszarem Natura 2000 oraz w trakcie prowadzenia ocen wpływu programów i przedsięwzięć na obszar Natura 2000.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o ochronie przyrody, sporządzający projekt planu zadań ochronnych winien umożliwić zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu, a także zapewnić możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu, na zasadach i w trybie określonym w art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.; zwanej dalej „ustawą ooś”). Ponadto, w myśl art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy ooś, projekt planu zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach.

Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190; zwanej dalej „ustawą o wojewodzie”), projekt planu zadań ochronnych wymaga uzgodnienia z właściwym terytorialnie wojewodą.

Istotnym elementem procesu planistycznego są konsultacje społeczne. W ramach procedury opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186, z późn. zm.) oraz ww. przepisów prawa, w dniu 31 października 2023 r. w Biuletynie Informacji Publicznej i tablicach ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie oraz jednostek samorządu terytorialnego na terenie których położony jest obszar Natura 2000, zamieszczono obwieszczenie o zamiarze przystąpienia, przystąpieniu i wyłożeniu projektu zarządzenia zmieniającego planu zadań ochronny do publicznego wglądu. Tego samego dnia obwieszczenie opublikowano także w prasie o zasięgu krajowym (Nasz Dziennik 31 października 2023 r., Nasz Dziennik Nr 253 (7821)). Tym samym, zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk gatunku, dla którego ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, umożliwiono zapoznanie się z dokumentem oraz złożenie uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych przez okres 21 dni. W przewidzianym na składanie uwag i wniosków terminie, nie zgłoszono uwag.

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy o wojewodzie, Wojewoda Mazowiecki pismem znak: WNP-IV.0521.1.1.2024.PK z dnia 10 stycznia 2024 r. uzgodnił projekt zarządzenia.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.; dalej zwana „ustawą o ochronie przyrody”).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu zadań ochronnych będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właścicieli terenu, na którym znajduje się obszar Natura 2000;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją;
- 4) na jednostki organizacyjne, których zasięg działania obejmuje teren obszaru Natura 2000.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190) uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, procedurze udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.), postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia nie pociągnie za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy zawarte w projekcie zarządzenia będą miały umiarkowany wpływ na lokalny i regionalny rynek pracy. Konieczność realizacji zadań przyczyni się do zwiększenia zapotrzebowania na usługi z działów: „Badania naukowe i działalność rozwojowa” Polskiej Klasyfikacji Działalności, wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.).

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wydanie niniejszego aktu prawnego stanowi sposób realizacji celów ochrony przyrody. Wprowadzenie jego regulacji wyeliminuje wątpliwości i niejasności w odniesieniu do prowadzonej w obiekcie ochrony przyrody, co z kolei usprawni opracowywanie dokumentacji i wydawanie decyzji w prowadzonych w jego materii procedurach uzgodnieniowych. Spodziewać się również można, że przedmiotowy projekt przyczyni się do polepszenia warunków realizacji działań ochrony czynnej w związku z łatwiejszym dostępem do informacji dotyczących przedmiotów i celów podlegających ochronie. Proponowana regulacja nie będzie wywoływać skutków istotnych ze względu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Projektowana regulacja nie wpłynie na proces inwestycyjny z uwagi na fakt, iż nie wprowadza żadnych zmian w odniesieniu do granic obszaru.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja przedmiotowego zarządzenia objęta jest prawem UE. Zarządzenie swym zakresem obejmuje teren objęty ochroną w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 na podstawie dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.UE.L.1992.206.7), jako specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja Nowodworska PLH140043. Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.